

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣ

ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ,
ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗ ΠΡΩΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ
ΝΗΣΤΕΙΩΝ.

2. Κορ. 6. 2. ¹ **Α**ΔΕΛΦΟΪ μου χριστιανοί, « Ἴδου νῦν καιρὸς ἢ εὐπρόσδεκτος, ἰδου νῦν ἡμέρα σωτηρίας ». Ἢ εἰς τὰς παρούσας ἡμέρας προβάλλει εἰς ἡμᾶς ἢ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία τῆς νηστείας

τὸ κατόρθωμα, ἵνα ἐγκαταλείψαντες τὰς ἐκ τῆς πολυφαγίας ἀπολαύσεις, καὶ ἀποστραφέντες τὰς τῆς σαρκὸς ἡμῶν τρυφάς, φύγωμεν τὰ ἐξ αὐτῶν ἀμαρτήματα, καὶ ἐπιστρέψαντες πρὸς τὸν θεόν, τύχωμεν τῆς αἰωνίου σωτηρίας. Ἠκούσατε σήμερον τὸ ἅγιον παράδειγμα τοῦ μεγάλου προφήτου Μωϋσέως· ἠκούσατε, ὅτι αὐτὸς ἐγκατέλιπεν οὐ μόνον τὴν βασιλικὴν τράπεζαν, καὶ ὄσπην τρυφῆν καὶ ἄνεσιν ἀπελάμβανεν ἔνδον τοῦ βασιλικοῦ παλατίου, ἀλλὰ καὶ τοὺς θησαυροὺς τῆς Αἰγύπτου, καὶ τὸ πανένδοξον ὄνομα, δι' οὗ ἐλέγετο υἱὸς τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως, ἔτι δὲ ἐξήλειψεν ἐκ τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ σκήπτρου καὶ τοῦ στέμματος καὶ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου, ἐπειδὴ αὐτὰ ἐγίνοντο πρόξενα τῆς ἀμαρτίας.

Οὐκ ἦν ἄρα γε καὶ ὁ Μωϋσῆς ἄνθρωπος, καθὼς καὶ ἡμεῖς; οὐκ εἶχε καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ πάθη, ὅσα πολεμοῦσιν ἡμᾶς; οὐ κατῴκει καὶ αὐτὸς εἰς τὸν αὐτὸν κόσμον, εἰς ὃν κατοικοῦμεν καὶ ἡμεῖς; οὐκ ἔξριπτεν ὁ σατανᾶς καὶ κατ' αὐτοῦ τὰ πεπυρωμένα αὐτοῦ βέλη, καθὼς καὶ καθ' ἡμῶν; Πῶς οὖν αὐτὸς ἐγένετο τόσον μεγαλόψυχος καὶ ἀνδρεῖος, ὥστε καταφρονήσας τόσον σωματικὴν ἀπόλαυσιν, καὶ τόσον πλοῦτον καὶ δόξαν, καὶ τοιοῦτον βασιλείου κράτος, ἔστερξε τὴν μετὰ τοῦ λαοῦ τοῦ θεοῦ ταιπωριάν καὶ κάκωσιν; ἡμεῖς δὲ ἐσμεν τοσοῦτον μικρόψυχοι καὶ ἀνανδροὶ, ὥστε οὐδὲ τὴν μόνην τρυφῆν τῆς τραπέζης θέλομεν καταφρονῆσαι, οὐδὲ στέργομεν ὄλωσ

τὴν ἐκ τῆς στέρησεως τῶν βρωμάτων μικρὰν καὶ ὀλίγην στενοχωρίαν; Ἄρα γε ἡ καλὴ διάθεσις ἐκαρποφόρησεν εἰς τὸν Μωϋσῆν τὴν τόσον μεγαλοψυχίαν; ἀλλ' ἡ διάθεσις ἐστὶ θυγάτηρ τῆς προαιρέσεως· ἡ δὲ προαίρεσις παντὸς ἀνθρώπου ἐστὶν ἐλευθέρα, ἵνα κλίνη πρὸς τὸ ἀγαθόν, ἢ πρὸς τὸ κακόν· « ὁ θεὸς ἐξ ἀρχῆς ἐποίησεν ἄν-
» θρωπον, καὶ ἀφήκεν αὐτὸν ἐν χειρὶ δια-
» βουλίου αὐτοῦ. Παρέθηκέ σοι, λέγει, πῦρ
» καὶ ὕδωρ, οὐ ἂν θέλῃς, ἐκτενεῖς τὴν χεῖ-
» ρά σου ». Ὅθεν, ὅστις θέλει, δύναται δια-
» τεθῆναι καθὼς καὶ ὁ Μωϋσῆς· ἄρα γε ὁ
» φωτισμὸς τοῦ θεοῦ ἐποίησεν αὐτὸν τόσον
» ἀνδρεῖον καὶ μεγαλόψυχον; Ἄλλ' ὁ θεὸς
» ἐστὶ « τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάν-
» τα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον ». Σειρ. 15.
14. 16.

Διὸ ὁ αὐτὸς φωτισμὸς φωτίζει ἐπίσης πάν-
τας τοὺς ἀνθρώπους, ἐπομένως ὡς ἐκ
μέρους τοῦ θεοῦ πᾶς ἄνθρωπος δύναται
γενέσθαι ἀνδρεῖος καὶ μεγαλόψυχος, καθὼς
καὶ ὁ προφήτης Μωϋσῆς. Πόθεν οὖν αὐτὸς
προέκρινε τὴν κακουχίαν, ὄσπην ὑπέμεινε
καταλιπὼν τὴν Αἴγυπτον, τῆς ἀπολαύσεως
τῶν θησαυρῶν τῆς Αἰγύπτου, ἡμεῖς δὲ οὐδὲ
τὴν στέρησιν τῆς ἀπολαύσεως τῶν βρω-
μάτων στέργομεν, οὐδὲ τὴν μικρὰν τῆς
νηστείας ἐνόχλησιν ὑποφέρομεν;

Ὁ θεόπνευστος Παῦλος, ὅστις παρέστησε
τοῦτο τὸ ἔργον τοῦ Μωϋσέως ὡς τύπον
καὶ παράδειγμα τῆς περιφρονήσεως τῶν
ἀνθρωπίνων πραγμάτων, αὐτὸς ἐφάνέρωσε
καὶ τὸ, πῶς ὁ Μωϋσῆς κατεστάθη τόσον
γενναῖος τούτων περιφρονητής. Ὁ Μωϋσῆς

προσηλώσας τὸν νοῦν εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς ἐκ ταύτης ἀπολαύσεως, ἐγνώρισεν, ὅτι ἡ μὲν ἀπόλαυσις τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν ἐστὶ πρόσκαιρος, ἡ δὲ διὰ τὴν ἀμαρτίαν καταδίκη ἐστὶν αἰώνιος· ἐκ τούτου ἐξελέξατο, λέγει, τὴν κακουχίαν μᾶλλον, ἢ τὴν ἀπόλαυσιν. « Μᾶλλον ἐλό- » μενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τῷ θεοῦ, » ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν ». αὐτὸς προέκρινε τὴν κακουχίαν, ἐπειδὴ διέκρινεν, ὅτι ὁ πνευματικὸς αὐτῆς πλοῦτος ὑπερέχει τοὺς θησαυροὺς τῆς Αἰγύπτου. « Μείζονα πλοῦτον ἠγησάμενος τῶν ἐν » Αἰγύπτῳ θησαυρῶν τὸν ὄνειδισμόν τοῦ » Χριστοῦ ». Αὐτὸς ἀφίερωσε τοὺς στοχασμοὺς αὐτοῦ πρὸς τὴν αἰώνιον ἀνταπόδο- σιν τῆς τοιαύτης ἀρετῆς. « Ἀπέβλεπε γὰρ » εἰς τὴν μισθαποδοσίαν ». ἐκ τούτου δὲ διετέθη πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ καλοῦ, ἐκ τούτου ἐκαρποφόρησεν ἐν αὐτῷ ὁ θεῖος φωτισμὸς, ἐκ τούτου κατώρθωσεν αὐτὸς τοῦτο τὸ μέγα κατόρθωμα. Ἡμεῖς οἱ τρισάθλιοι φεύγομεν τὴν νηστείαν, καὶ ἀποστρεφόμεθα τὴν ἐξ αὐτῆς μικρὰν στενοχωρίαν, ἐπειδὴ οὐδέποτε στοχαζόμεθα, οὐδὲ πόσον ἀμαρτάνει, ὅστις καταφρονεῖ τῆς νηστείας τοὺς νόμους, οὐδὲ πόσον καρποφορεῖ τῆς νηστείας ἢ ἀρετῆς, οὐδὲ πόση ἢ ὑπὸ θεοῦ ὑπὲρ αὐτῆς ἀνταπόδοσις. Καλὸν οὖν, ἵνα περὶ τούτων ἀφιερωθῇ σήμερον ὁ λόγος· διότι ἴσως ἢ τούτων σκέψις ἐξυπνίσει ἡμᾶς ἐκ τῆς ληθαργίας, καὶ προθυμοποιήσῃ πρὸς τὴν τῶν θείων προσταγμάτων ἐκπλήρωσιν.

Ἐβρ. 11.
25.

Αὐτ. 26.

Αὐτ.

Τί ἐστὶν ἡ ἀμαρτία; ἡ ἀμαρτία ἐστὶ παράβασις νόμου. α Ἡ ἀμαρτία, λέγει ὁ 1. ἰωάν. 3.
4.
» ἐπιστήθιος Ἰωάννης, ἐστὶν ἡ ἀνομία. »
» Ὅστις οὖν παραβαίνει τὸν νόμον, ἤγουν τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἐκεῖνος ποιεῖ τὴν ἀμαρτίαν. Πρώτην δὲ πασῶν τῶν ἄλλων ἐντολῶν παρέδωκεν ὁ θεὸς τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἐντολὴν τῆς νηστείας. α Ἀπὸ δὲ τοῦ Γεν. 2. 17.
» ξύλου, εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πρωτοπλά-
» στους, τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν,
» οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ ». Ἀκούεις; Οὐ φάγεσθε, λέγει· τὸ δὲ, οὐ φάγεσθε, τί ἄλλο σημαίνει, εἰμὴ τὸ νηστεύσατε; ἐβεβαίωσε δὲ ὁ θεός, καὶ ἐπεστήριξε ταύτης τῆς ἐντολῆς τὴν δύναμιν, διορίσας κατὰ τῶν παραβαινόντων αὐτὴν φοβεράν τιμωρίαν. α Ἡ δ' ἂν ἡμέρα, εἶπε, φάγητε ἀπ' Αὐτ.
» αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε ». Ἀλλὰ διὰ τί, λέγεις, ὁ θεὸς οὐκ ἔγραψε ταύτην τὴν ἐντολὴν εἰς τὰς πλάκας τοῦ νόμου; διότι ἔγραψεν αὐτὴν εἰς τὴν καρδίαν τῶν πρωτοπλάστων· ὅθεν καὶ μετεδόθη κατὰ ἀλληλοδιάδοχον παράδοσιν εἰς πάντας τοὺς καθεξῆς ἀνθρώπους. Ἐκ τούτου δὲ βλέπομεν, ὅτι οὐ μόνον οἱ Ἰσραηλῖται, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐθνικοὶ ἐνήστειον· μάρτυρες δὲ τούτου πρὸς τοῖς ἄλλοις οἱ Νινευῖται, οἵτινες, ἵνα ἐξιλεώσωσι τὸν θεόν, « ἐκήρυξαν νηστείαν, ἰωάν. 3.
» καὶ ἐνεδύσαντο σάκκους ἀπὸ μεγάλου » αὐτῶν ἕως μικροῦ αὐτῶν ». Ποίαν οὖν ἀπολογίαν ἔχετε, ὅσοι παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τῆς νηστείας; ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς νηστείας ἐντέλλεται διὰ τῆς θείας γραφῆς, λέγων, « οὐ φάγεσθε », οὐχὶ ἀπὸ

τοῦ ξύλου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ κρέατος, ὑμεῖς δὲ κρεωφαγεῖτε ἀφόβως· ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς νηστείας διὰ στόματος τῆς ἐκκλησίας προστάσσει, λέγων· οὐ φάγεσθε ἀπὸ ταύτης καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς βρώσεως· ὑμεῖς δὲ τολμᾶτε καὶ ἐκτεινετε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὰς ἀπηγορευμένας τροφάς, καὶ γεμίζετε τὴν κοιλίαν ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν βρωμάτων, ὅσα ζητεῖ ἡ ἀκάθεκτος ὑμῶν ὄρεξις· ἄνθρωποι, πῶς οὐ φοβεῖσθε τὴν φοβερὰν ἀπόφασιν τοῦ παντοκράτορος; « Ἦι » δ' ἂν ἡμέρα, εἶπεν ὁ θεός, φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε ». Μήτι γε νομίζετε ὅτι ἡ ἐντολὴ τῆς νηστείας ἦν πρόσκαιρος, καὶ ἐδόθη εἰς μόνον τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὐάν; ἐὰν ταῦτα συλλογίζησθε, πλανᾶσθε· διότι αἱ ἐντολαὶ τοῦ θεοῦ εἰς

Γεν. 2. 17.

Ψαλ. 148.

Ἦσ. 3. 2.

κοινὰ καὶ καθολικὰ καὶ αἰώνιοι· « Πρόσταγμα ἔθετο, κράζει ὁ προφητάναξ, καὶ οὐ παρελεύσεται· Ὁ λόγος αὐτοῦ οὐ μὴ ἀθετηθῆ », βοᾷ ὁ μεγαλοφωνότατος Ἡσαΐας. Καὶ δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν καταφρονεῖτε τὴν νηστείαν, οὐκ ἀποθνήσκετε τὸν σωματικὸν καὶ ὄρατον θάνατον, ἀποθνήσκετε ὁμως τὸν ἀόρατον τῆς ψυχῆς θάνατον, καθὼς καὶ οἱ δύο τοῦ ἀνθρωπίνου γένους προπάτορες.

Ἄλλ' ἡ νηστεία, λέγεις, μαραίνει τὸ σῶμα, καὶ φθείρει τὰς τούτου δυνάμεις· ἔστω· ἀλλὰ τί φοβεῖσαι, τὸν μαρασμὸν καὶ τὴν φθορὰν τοῦ σώματος; τὸ σῶμά ἐστι φύσει φθαρτὸν, καὶ μὴ τὴν σήμερον μαρανθῆ ὀλίγον, καὶ πάθη ὀλίγην τινὰ φθορὰν, αὐριοῦ καταξηραίνεται καὶ φθείρεται, καὶ

παντελῶς διαλύεται ὑπὸ τοῦ θανάτου. Μαραίνεται ἀληθῶς τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς νηστείας· ἀλλ' ὅσον αὐτὸ μαραίνεται, τόσον ἡ ψυχὴ θάλλει· ὅσον αὐτὸ ἀσθενεῖ, τόσον ἡ ψυχὴ ἐνδυναμοῦται, καὶ ὅσον αὐτὸ φθείρεται, τόσον ἡ ψυχὴ ζωογονεῖται· βεβαιοῖ σε περὶ τούτου ὁ οὐρανοφάντωρ Παῦλος, λέγων· « Ἄλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν » ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν » ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα ». Ὁ ἐκ τῆς νηστείας μαρασμὸς τοῦ σώματος μαραίνει τῆς σαρκὸς τὰ πάθη, σβεννύει τῶν κακῶν ἐπιθυμιῶν τὴν φλόγα, φέρει τὸν θεῖον ἔρωτα εἰς τὴν ψυχὴν, καὶ προθυμοποιεῖ αὐτὴν πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἔργων κατόρθωσιν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ πάθη καὶ τῆς σαρκὸς αἱ ἐπιθυμίαι ταραττουσι καὶ κατασκοτιζουσι τὸν νοῦν, ἐκνευρίζουσι δὲ καὶ τὰς τῆς ψυχῆς δυνάμεις, διὰ τοῦτο τοῦ νηστευτοῦ καὶ ὁ νοῦς ἐστὶν ἀτάραχος καὶ φωτεινός, καὶ ἡ ψυχὴ ῥωμαλέα καὶ ἐπιτήδειος πρὸς ὑποδοχὴν τῆς θείας χάριτος· ταῦτα δὲ εἰσι τὰ ἀφθάρτα καὶ σωτηριώδη τῆς νηστείας καρποφορήματα.

Τίς δὲ ἐδίδαξεν, ὅτι ἡ νηστεία φθείρει τὸ σῶμα; ψευδῆς ἐστὶν ἡ τοιαύτη διδασκαλία· τὸ ἐναντίον δὲ ἐστὶν ἀληθές, ἡγοῦν αἱ πολυφαγίαι καὶ πολυποσίαι φθείρουσι τὸ σῶμα, οὐχὶ δὲ ἡ νηστεία· διότι ἐξ αὐτῶν γεννῶνται αἱ δυσπεψίαι καὶ κακοχυμῖαι, οἱ ἔμετοι καὶ αἱ κεφαλαλγίαι, αἱ διάρροιαί, αἱ πληθῶραι, αἱ φλογώσεις, καὶ ἄλλα πάμπολλα ἀρρώστηματα· ἐξ αὐτῶν δὲ φθείρονται οὐ μόνον αἱ δυνάμεις

2. Κορ. 4.
16.

τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα ἢ δὲ ὀλιγοφαγία καὶ ὀλιγοποσία διώκει τὰς δυσπεψίας, καὶ ὀλιγοποιῶσα καὶ ἐξαλείφουσα τὰς κακοχυμίας, ἰατρῆει καὶ ἐνδυναμοῖ τὸ σῶμα. Βεβαιουῖσι τοῦτο οἱ ἰατροί, τὴν δίαιταν παραγγέλλοντες, καὶ διορίζοντες τὴν ὀλιγοφαγίαν ὡς βάλσαμον δραστήριον καὶ θεραπευτικὸν πάσης ἀσθενείας. Θέλεις περὶ καὶ τούτου παράδειγμα; βλέπε τοὺς ἐν Βαβυλῶνι ἀγίους τρεῖς παῖδας, καὶ τὸν προφήτην Δανιήλ· αὐτοὶ ἐνήστευον ἐκ πασῶν ἄλλων τροφῶν, ἔτρωγον δὲ μόνον σπέρματα, καὶ ἔπινον ὕδωρ· οἱ δὲ ἄλλοι νέοι, οἱ ἐν τῷ βασιλικῷ παλατίῳ, ἐτρέφοντο διὰ τῶν πολλῶν καὶ πολυποικίλων τροφῶν τῆς τοῦ βασιλέως τραπέζης· μετὰ δὲ τὴν νηστείαν οἱ τρεῖς παῖδες καὶ ὁ Δανιήλ ἐφάνησαν ὠραιότεροι καὶ δυνατώτεροι τῶν τρεφομένων διὰ τῶν βασιλικῶν βρωμάτων· « Ὁράθησαν, λέγει ἡ ἱερὰ ἱστορία, αἱ ἰδέαι » αὐτῶν ἀγαθαὶ καὶ ἰσχυραὶ ταῖς σαρκίν » ὑπὲρ τὰ παιδάκια, τὰ ἐσθίοντα τὴν τρά- » πεζαν τοῦ βασιλέως ».

Ἀκούσατε δὲ, τί εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς τοὺς Ἑβραίους περὶ τῆς νηστείας. Αὐτοὶ ἐνήστευον τετράκις κατὰ πᾶν ἔτος· ἤγουν ἐν τῷ τετάρτῳ μηνί, ὅστις ἐστὶν ὁ καθ' ἡμᾶς Ἰούλιος, καθότι ἐνόμιζον, ὅτι ἐν αὐτῷ ὁ Μωϋσῆς καταβαίνων ἀπὸ τοῦ ὄρους Σινᾶ, συνέτριψε τοῦ νόμου τὰς πλάκας· ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, ὅστις ἐστὶν ὁ καθ' ἡμᾶς Αὐγουστος, διὰ τὴν ἐν αὐτῷ γενομένην ἐπανάστασιν ὑπὸ τῶν λόγων τῶν ἐπιστρεψάντων κατασκόπων, ἐν αὐτῷ δὲ τῷ

πέμπτῳ μηνί καὶ ὁ Ναβουζαρδάν κατέκαυσε τὸν οἶκον Κυρίου· ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνί, ὅστις ἐστὶν ὁ Ὀκτώβριος, διὰ τὸν θάνατον τοῦ Φοδολία, καὶ τὴν διασπορὰν τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ καταλειφθέντων, καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορ γενομένην τῆς Ἱερουσαλήμ πολιορκίαν· ἐν τῷ δεκάτῳ μηνί, ὅστις ἐστὶν ὁ Ἰανουάριος, ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ ὁ Ἰεζεκιήλ αἰχμάλωτος ὢν, ἤκουσε σὺν τοῖς μετ' αὐτοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ τὴν ἄλωσιν. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἡμέραι τῆς νηστείας εἰσὶν ἡμέραι σκυθρωπότητος, καὶ σωματικῆς στενοχωρίας, ὁ θεὸς ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν προφήτην Ζαχαρίαν, ἵνα κηρύξῃ πρὸς αὐτοὺς ταῦτα· « Τάδε λέγει Κύριος » παντοκράτωρ· νηστεία ἢ τετάρτη, καὶ » νηστεία ἢ πέμπτη, καὶ νηστεία ἢ ἑβδόμη, » καὶ νηστεία ἢ δεκάτη ἔσονται τῷ οἴκῳ » Ἰούδα εἰς χαρὰν καὶ εὐφροσύνην, καὶ εἰς » ἑορτὰς ἀγαθὰς ». Ἀκούετε; ὁ θεὸς, ἀρροσκόμος εἰς τὴν θυσίαν τῆς νηστείας, μεταβάλλει τὴν σκυθρωπότητα αὐτῆς εἰς χαρὰν, καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ἐνόχλησιν εἰς εὐφροσύνην. Ὁ θεὸς δέχεται τῆς νηστείας τὴν θυσίαν, καθὼς τοὺς μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας προσφερομένους αὐτῷ ὕμνους καὶ δοξολογίας εἰς τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας. Καὶ ἐπειδὴ τὰ ὑπὸ τῶν ἐν νόμῳ τελούμενα τύποι ἦσαν τῶν εὐαγγελικῶν διαταγμάτων, φανερόν ἐστίν, ὅτι ἡ μὲν τετάρτη νηστεία σύμβολον ἦν τῶν ὑπὸ τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας κατὰ πᾶν ἔτος ὠρισμένων τεσσάρων νηστεϊῶν· ἡ δὲ πέμπτη, τῆς ἀποχῆς τῶν ἁμαρτημάτων, τῶν διὰ τῶν πέντε αἰσθη-

Δαν. 1. 12.

Αὐτ. 15.

Ὁρ. ἱερῶν.
Ἐξ. 31.
19.Ἀριθμ.
13. καὶ 14.4. Βατ. 25.
8. 9.Αὐτ. 25.
26.
Ἱερ. 53. 4.Ἰεζ. 33.
21.

Ζαχ. 8. 19.

σεων γινομένων· ἡ δὲ ἐβδόμη, τῆς ἀποσροφῆς τῶν ἐπτὰ θανασίμων ἀμαρτημάτων· ἡ δὲ δεκάτη, τύπος τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἀπὸ τῆς παραβάσεως τῶν δέκα ἐντολῶν. Μακάριος οὖν ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις κατὰ τοῦτον τὸν λόγον νηστεύει τὴν τετάρτην, καὶ πέμπτην, καὶ ἐβδόμην, καὶ δεκάτην νηστείαν· εἰς αὐτὸν ἔρχεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀγαλλίασις τοῦ Κυρίου· αὐτὸς προσφέρει εἰς τὸν θεὸν τὴν θυσίαν τῆς ἀγαθῆς ἐορτασίμου αἰνέσεως.

Ἐνατενίζω νῦν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας, εἰς τὸν σωτήρα τῆς ψυχῆς μου, τὸν Κύριον καὶ δεσπότην μου Ἰησοῦν Χριστόν· ἐνατενίσατε δὲ καὶ ὑμεῖς μετ' ἐμοῦ πρὸς αὐτόν· καὶ παρατηρῶ, παρατηρήσατε δὲ καὶ ὑμεῖς σὺν ἐμοὶ τὰς θείας αὐτοῦ ἀρετάς· αὐτὸς ἐδίδαξε τῆς ἀληθείας τὸν λόγον, ἤγουν τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας τὰ δόγματα, καὶ τῆς τελείας καὶ ἀγιωτάτης χρηστοθείας τὰ μαθήματα· ἀρετὴ τοῦτο τὸ ἔργον πασῶν τῶν ἄλλων ὑψηλοτέρα, πλὴν ἀκόλουθον καὶ ἐπόμενον τῇ ἐπουρανίῳ ἀποστολῇ αὐτοῦ, ἐπειδὴ διὰ τοῦτο ἀπεστάλη εἰς τὸν κόσμον, καὶ τοῦτο ἦν τὸ ἔργον αὐτοῦ· διὸ ἔλεγεν· « Ὅν γὰρ ἀ- » πέστειλεν ὁ θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ » λαλεῖ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς » τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρ- » τυρήσω τῇ ἀληθείᾳ ». Ἐχόρτασε πει- νῶντας, ἐφώτισε τυφλοὺς, ἀνῶρθωσε συγκύπτοντας, ἐκαθάρισε λεπρούς, συνέσφιξε παραλύτους, ἐξήρανεν ὑδρωπας, ἔστησεν αἰμορροίας, ἔδωκεν ἀκοὴν εἰς τοὺς κωφοὺς,

καὶ λαλίαν εἰς τοὺς ἀλάλους, ἐδίωξε δαιμόνια, ἰάτρευσε πᾶσαν ἀσθένειαν, ἀνέστησε καὶ νεκρούς· θαύματά εἰσι ταῦτα, γεννήματα τῶν μεγάλων αὐτοῦ ἀρετῶν, τοῦ ἐλέους δηλονότι καὶ τῆς θείας αὐτοῦ εὐσπλαγχνίας· πλὴν ταῦτα ἐγένοντο πρὸς μαρτυρίαν καὶ ἀπόδειξιν τῆς θεότητος αὐτοῦ, καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ κηρυττομένης πίστεως καὶ ἀγιότητος· διὰ τοῦτο δὲ ἔλεγε· « Κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πι- » στεύσατε ». Πραότητα, ἀκακίαν, ὑπομονὴν, μακροθυμίαν, ἀνεξικακίαν, συμπάθειαν, καὶ πᾶν ἄλλο εἶδος ὑπερτελείας ἀρετῆς ἔδειξεν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἰδίου πάθους· ἀλλ' ἐπειδὴ ὠρισμένον ἦν, ἵνα διὰ παθημάτων τελειώσῃ τὸν δρόμον τῆς ζωῆς αὐτοῦ· « Ἐπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα ἔεβ. 2.10. » καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς » δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σω- » τηρίας αὐτῶν, διὰ παθημάτων τελειῶσαι ». Ἄναγκαῖαι ἦσαν αἱ τοιαῦται ἀρεταί· τῆς δὲ νηστείας οὐδεμία ἦν ἀνάγκη ἢ χρεία· ἡ νηστεία οὐδὲ ἀπόδειξις ἦν τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, οὐδὲ βεβαίωσις τῆς ἑαυτοῦ θεότητος, οὐδὲ μαρτυρία τῆς ἀπείρου αὐτοῦ εὐσπλαγχνίας, οὐδὲ ἐνίσχυσις εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ἑαυτοῦ παθημάτων· πόθεν οὖν κινηθεῖς, καὶ διὰ ποῖον σκοπὸν καὶ τέλος ἐνήστευσε ὁ τοῦ κόσμου σωτήρ; « Ἰησοῦς δὲ, Λουκ. 4.1. » ἱστοροῦσιν οἱ ἅγιοι εὐαγγελισταί, πνεύ- » ματος ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ » Ἰορδάνου· καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι εἰς » τὴν ἔρημον. Ἐκεῖ δὲ ἐνήστευσε ἡμέρας Μαρτ. 4. » τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκον-

ἰωάν. 10.
38.

ἔεβ. 2.10.

Λουκ. 4.1.

Μαρτ. 4.
2.

ἰωάν. 3.
34.
ἰωάν. 18
37.

» τα ». Μετὰ δὲ τὴν νηστείαν ἐνίκησε τὸν
 λυτ. 11. τρίπλοκον τοῦ διαβόλου πειρασμόν. « Καί
 » ἰδοὺ, λέγουσιν, ἄγγελοι προσῆλθον, καὶ
 » διηκόνουν αὐτῷ ». Ἐκ τούτων ἡμεῖς
 μανθάνομεν, πρῶτον μὲν, ὅτι κίνημα καὶ
 καρπὸς τοῦ παναγίου πνεύματός ἐστιν ἡ
 νηστεία· δεύτερον δὲ, ὅτι δι' αὐτῆς νικῶνται
 οἱ πειρασμοὶ τοῦ Σατανᾶ· τοῦτο δὲ καὶ
 διὰ λόγου ἐβεβαίωσεν ὁ θεάνθρωπος, εἰπών·
 Ματθ. 17. « Τοῦτο τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰμὴ
 21. » ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ· καὶ τρίτον, ὅτι
 αὐτὴ καταβιβάζει ἀπ' οὐρανοῦ τοὺς ἀγγέ-
 λους πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ἀνθρώπων. Διὰ
 τοῦτο οὖν ἐνήστεισε ὁ ὑπὲρ ἡμῶν σαρκω-
 θείς υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα δείξῃ, ὅτι τὸ πανάγιον
 πνεῦμα κινεῖ τὴν καρδίαν ἡμῶν πρὸς τὴν
 ἐργασίαν τῆς νηστείας, καὶ παραστήσῃ
 ὅτι οἱ νηστευταὶ καὶ τὰ τόξα τοῦ διαβόλου
 συντρίβουσι, καὶ τὰς τούτου παγίδας κα-
 ταπατοῦσι, καὶ ἄπρακτα ποιῶσι πάντα
 τὰ τούτου ἐνεδρα, καὶ φανερώσῃ, ὅτι οἱ
 νηστεύοντες καταξιῶνται τῆς τῶν ἁγίων
 ἀγγέλων βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως.

Ἄδελφοί μου ἠγαπημένοι, « Ὁ πρῶτος
 1. Κορ. 15. » ἄνθρωπος, ὁ ἐκ γῆς χοϊκός », μὴ νηστεύσας,
 47. ἀπώλεσεν ἑαυτὸν, καὶ ὄλον τὸ γένος τῶν
 ἀνθρώπων· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος
 ἐξ οὐρανοῦ, νηστεύσας, ἔσωσεν ἑαυτὸν ἐκ
 τῆς ἐπιβουλῆς τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἔδειξε τὴν
 ὁδὸν τῆς σωτηρίας εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώ-
 πους. Ὅστις οὖν οὐ νηστεύει, ἐκείνος
 γίνεται μιμητὴς τοῦ χοϊκοῦ ἀνθρώπου, τοῦ
 μὴ νηστεύσαντος, καὶ ἐπομένως ἀπολείται·

ὅστις δὲ νηστεύει, ἐκείνος μιμεῖται τὸν ἐ-
 πουράνιον ἄνθρωπον, τὸν νηστεύσαντα, καὶ
 ἐπομένως σώζεται. Μὴ οὖν διὰ ὀλίγην
 τρυφήν, καὶ ἡδονὴν ἀκαριαίαν περιφρονή-
 σητε τὴν ἐνθεὸν καὶ σωτήριοιαν τῆς νηστείας
 ἐντολήν. Αἱ τρυφαὶ ἡδύνουσι, πλὴν ἡ
 ἡδονὴ αὐτῶν ἄρχεται ἀπὸ τοῦ στόματος,
 καὶ προβαίνει μόνον ἕως τοῦ φάρυγγος· ἡ
 νηστεία κακουχεῖ ὀλίγον τὸ σῶμα, πλὴν ἡ
 ὠφέλεια αὐτῆς ἄρχεται ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ
 καταντᾷ ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἕως τοῦ
 θρόνου τοῦ ὑψίστου θεοῦ· μὴ διὰ τὴν ἐκ
 τῆς νηστείας μικρὰν στενοχωρίαν προδώ-
 σητε τὴν αἰώνιον σωτηρίαν· « Χριστὸς 1. Πέτρ. 2.
 21. » ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων
 » ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς
 » ἔχνεσιν αὐτοῦ ». Μακάριοι, ὅσοι ὑπομέ-
 νουσι τὴν τῆς νηστείας κακοπάθειαν· αὐτοὶ
 ἀκολουθοῦσι τοῖς ἔχνεσι τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν
 νηστεύσαντος Ἰησοῦ Χριστοῦ· αὐτοὶ εἰσιν
 οἱ φύλακες τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ, καὶ οἱ κληρο-
 νόμοι τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. Νηστεύσωμεν
 οὖν, ἀδελφοί, προθύμως τὴν τεσσαρακονθῆ-
 μερον νηστείαν κατὰ μίμησιν τοῦ ὑπὲρ
 ἡμῶν νηστεύσαντος τεσσαράκοντα ἡμέρας,
 καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, ἵνα καταξιω-
 θῶμεν μετὰ παρόρησίας ἀκατακρίτως ἐορ-
 τάσαι τὸ ἅγιον πάσχα, καὶ προσκυνῆσαι
 αὐτὸν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, ἀπολαῦσαι
 δὲ καὶ τῆς θείας αὐτοῦ βασιλείας, χάριτι
 αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ
 ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰώνων. Ἀμήν.